

**HRVATSKI POVIJESNI
MUZEJ – NOVIM
PROSTORNIM
RJEŠENJEM DO
KONAČNOG
OSTVARENJA STALNOG
POSTAVA**

MATEA BRSTILO REŠETAR

Hrvatski povijesni muzej
m.brstilo@hismus.hr

ANDREJA SMETKO

Hrvatski povijesni muzej
a.smetko@hismus.hr

Prostor je, uz muzejsku građu i muzejsku dokumentaciju te stručno osoblje, opremu i sredstva za rad, jedan od osnovnih uvjeta za obavljanje muzejske djelatnosti.¹ Iskustvo nam potvrđuje da je osiguravanje primjerenog prostora ključan uvjet za cjelokupno funkcioniranje muzeja jer činjenica je da upravo zbog nedostatnosti prostora Hrvatski povijesni muzej (HPM) nikada nije ostvario svoj stalni postav, koji je „legitimacija svakog muzeja“². Muzeji bez stalnog postava „konstantno propuštaju priliku objektivizacije svog zbirnog fonda, ili svojeg primarnog sadržaja i ne provjeravaju ga u odnosu na društvenu sredinu u kojoj djeluju. U takvim okolnostima s vremenom blijedi svijest o primarnoj ulozi i zadaći muzeja, a počinju se javljati različite nove nekonzistentne ideje“³. Slijedom navedenoga može se reći da muzej bez stalnog postava nije posve ostvaren.

Višedesetljetna nastojanja i pokušaji ostvarenja stalnog postava te cjelokupnog djelovanja Hrvatskoga povijesnog muzeja u primjerenom prostoru dobili

Slika 1. Palača Vojković-Oršić-Kulmer-Rauch, Matoševa 9. Fotografirala Ivana Asić.

Slika 2. Palača Hidrometeorološkog zavoda, Grič 3 – pogled na unutrašnje dvorište. Fotografirala Matea Brstilo Rešetar.

su nakon zagrebačkog potresa u ožujku 2020. godine novu priliku. U dokumentu naslova *Muzeološka koncepcija – vizija novog prostornog rješenja*⁴ iznesen je muzeološki program s preliminarnom koncepcijom stalnog postava, koji je prihvaćen na Hrvatskome muzejskom vijeću Ministarstva kulture i medija Republike Hrvatske u srpnju 2021. godine,⁵ a proizlazi iz novoga prostornog rješenja po kojemu Hrvatski povijesni muzej ostaje na Gornjem gradu u baroknoj palači Vojković-Oršić-Kulmer-Rauch u Matoševoj 9, u kojoj privremeno djeluje od 1959. godine, ali se i širi na novu zgradu, obližnju palaču Hidrometeorološkog zavoda na Griču 3 (sl. 1 i 2).⁶

Pripremni radovi koji vode prema izvedbenom projektu oblikovanja novoga stalnog postava odvijaju se u posebnim okolnostima – usporedno s rokovima Fonda solidarnosti Europske unije, odnosno konstruktivnom obnovom obiju palača koje su stradale u potresu, kao temeljom za daljnju, cjelovitu obnovu Muzeja.⁷

Muzejska građa i muzejska dokumentacija evakuirane su iz palače u Matoševoj 9 na novu, privremenu lokaciju koju je osigurao osnivač, dok se dio građe i dalje čuva u čuvaonici Muzeja u Meštrovićevu paviljonu (Domu hrvatskih likovnih umjetnika) na Trgu žrtava fašizma 16. Zbirni fond Muzeja ima 322 070 muzejskih predmeta usustavljenih u šesnaest muzejskih zbirki. Iako zatvoren za javnost te bez vlastitog prostora za nesmetano odvijanje javne djelatnosti, Muzej je i dalje aktivan: obavlja pedagošku djelatnost terenski i na poziv odgojno-obrazovnih ustanova, priprema gostujuće izložbe, virtualne izložbe, izložbe u javnom prostoru, surađuje s drugim muzejima posudbom muzejskih predmeta te u projektima s drugim baštinskim usta-

novama. Održavajući javnu djelatnost u otežanim uvjetima i mogućnostima rada, stručni rad Muzeja sada je u prvom redu usmjeren na izradu koncepcije stalnog postava, sinopsisa, zatim i scenarija, na temelju kojih će se pristupiti izradi idejnog projekta likovnog oblikovanja stalnog postava, a potom i njegovu izvedbenom projektu. Nakon dovršetka projekata, ovisno o izvorima i kontinuitetu financiranja, nastupit će građevinsko-obrtnički radovi u cilju konačne izvedbe stalnog postava do ponovnog otvaranja Muzeja za javnost.

ORGANIZACIJA MUZEJSKOG PROSTORA I SADRŽAJA

Osnovna je koncepcija organizacije Hrvatskoga povijesnog muzeja osiguravanje funkcionalnoga i održivog djelovanja Muzeja na trima lokacijama (sl. 3):

1. u palači Vojković-Oršić-Kulmer-Rauch (Matoševa 9)
2. u palači Hidrometeorološkog zavoda (Grič 3)
3. u vanjskoj čuvaonici muzejske građe (lokacija odlukom osnivača).

Obnova obiju palača velikih arhitektonskih i kulturno-povijesnih vrijednosti određena je namjenom prostora za djelovanje muzejske javne ustanove, a time i prostora za predstavljanje prvoga stalnog postava Hrvatskoga povijesnog muzeja. Općenito se nova vizija, misija i strategija Hrvatskoga povijesnog muzeja, koji svoju koncepciju namjerava ostvariti na predloženim lokacijama, temelje na višegodišnjem radu Muzeja, stručnoj i znanstvenoj obradi građe, izložbenoj djelatnosti u obradi i prikazu povijesnih tema rađenih ususret stalnom postavu te nikada ostvarenim projektima preseljenja,

Slika 3. Udaljenost palače Vojković-Oršić-Kulmer-Rauch od palače Hidrometeorološkog zavoda

među kojima je najizgledniji bio projekt rekonstrukcije i prenamjene objekta Tvornice duhana Zagreb (Jagićeva b. b.) koju je Vlada Republike Hrvatske kupila 2007. godine. Pritom treba istaknuti da je koncepcija stalnog postava iz 2012. godine, koja je načinjena za taj projekt, bila temelj za izradu novoga muzeološkog programa 2021. godine.⁸

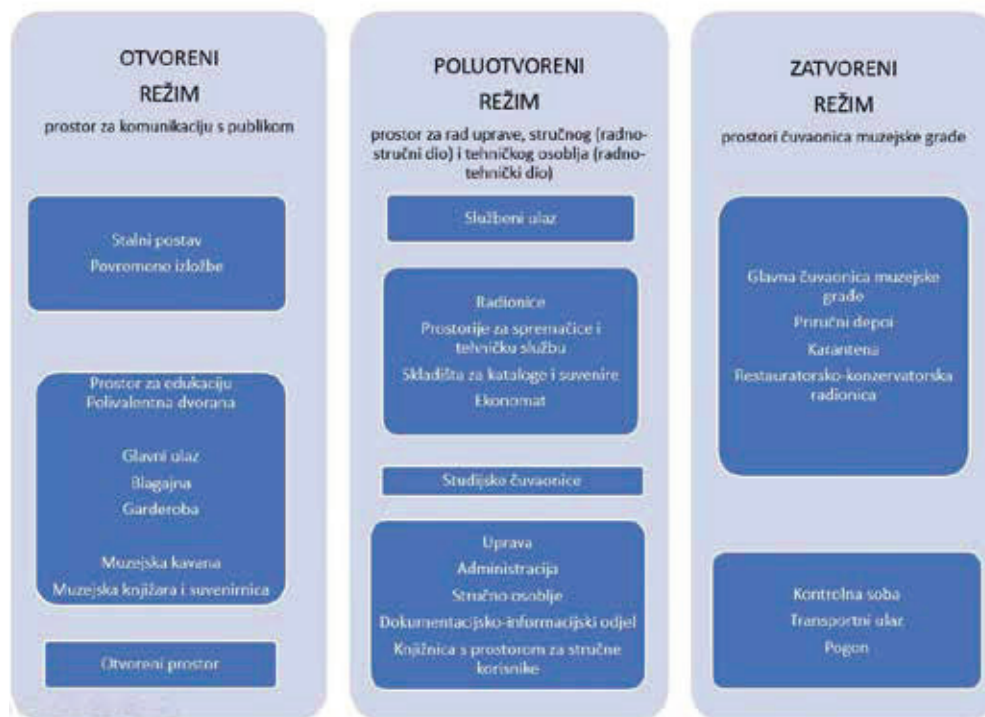
Novim se programom utvrđuju muzejski sadržaji i predlaže njihov prostorni razmještaj na „staroj“ i „novoj“ lokaciji, predviđa potreba dodatnog prostora za čuvaonicu muzejske građe i predlaže kadrovski program. Polazeći od temeljne organizacije muzejskog prostora koju čine prostori za zaštitu i proučavanje muzejske građe, prostori za komunikaciju s publikom te prostori za upravu i tehničke

službe, svi sadržaji potrebni za funkcioniranje Muzeja razvrstani su u osnovne organizacijske jedinice:

- ulaz, prijam posjetitelja, kontrola prolaza
- uprava i pomoćne službe
- stručni istraživački rad povezan s muzejskom građom i njezinom zaštitom
- čuvaonice muzejske građe
- stalni postav, izložbeni prostor, prostor za edukaciju
- pogon
- komunikacijski i pomoćni prostori (sl. 4).

Budući da je riječ o izmještenome muzejskom prostoru, izazov je bio osmisliti organizaciju prostora i sadržaja koja bi osigurala funkcioniranje ustanove u cjelini. Zato je kod planiranja bilo potrebno utvrditi namjenu te različite režime zaštite

ORGANIZACIJSKE JEDINICE I REŽIM PRISTUPA

Slika 4. Prikaz planiranih organizacijskih jedinica i režima pristupa

i ponašanja u muzejskom prostoru s obzirom na funkciju organizacijskih jedinica. U skladu s tim muzejske smo prostore podijelili na javni (namijenjen i dostupan javnosti), polujavni (namijenjen i dostupan osoblju u Muzeju i stručnim korisnicima) i zatvoreni dio (namijenjen svim funkcijama zaštite i čuvanja muzejske građe, dostupan stručnom osoblju), odnosno na otvoreni, poluotvoreni i zatvoreni režim pristupa. Budući da režim pristupa proistječe iz odnosa funkcije Muzeja te muzejske građe i publike (prostor – sadržaji – publika/osoblje), sadržaje koji se planiraju na navedenim lokacijama podijelili smo u četiri zone pristupa.⁹

1. zonu javnosti s pristupom muzejskoj građi

2. zonu javnosti bez pristupa muzejskoj građi

3. zonu za osoblje Muzeja

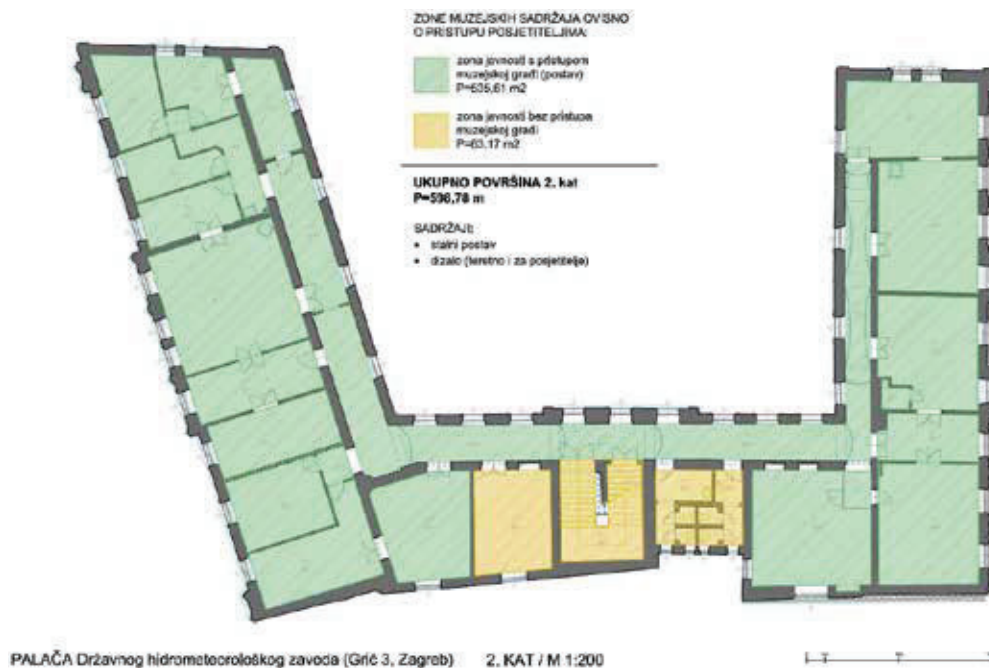
4. zonu muzejske građe bez pristupa javnosti.

Zona javnosti s pristupom muzejskoj građi prostorno je najveća, a namijenjena je stalnom postavu, povremenim izložbama i edukacijskim programima: 1316 m² u palači Vojković-Oršić-Kulmer-Rauch i 1687 m² u palači Hidrometeorološkog zavoda, odnosno ukupno oko tri tisuće kvadratnih metara.

Novi muzeološki program s razrađenom organizacijom prostora i sadržaja bio je dakle temelj za izradu idejnih arhitektonskih projekata obnove obiju palača financiranih iz Fonda solidarnosti. Za

Slika 5. Radno zoniranje palače Vojković-Oršić-Kulmer-Rauch tijekom rada na stalnom postavu (tlocrt prizemlja)

Slika 6. Radno zoniranje palače Hidrometeorološkog zavoda tijekom rada na stalnom postavu (tlocrt drugog kata)

palaču Vojković-Oršić-Kulmer-Rauch u Matoševoj 9 idejni projekt obnove načinio je Hrvatski restauratorski zavod, s glavnom projektanticom Anom Škevin Mikulandra, dipl. ing. arh., a za palaču Hidrometeorološkog zavoda na Griču arhitektonski ured Randić i suradnici d.o.o., s glavnim projektantom mr. sc. Sašom Randićem, dipl. ing. arh. Za palaču Hidrometeorološkog zavoda uz idejni projekt obnove načinjen je tijekom 2022. godine i projekt cjelovite obnove, nužan za razradu stalnog postava s obzirom na arhitektonske posebnosti objekta. Manje zahtjevan bio je prostorni razmještaj sadržaja u palači Vojković-Oršić-Kulmer-Rauch jer je palača tijekom osamdesetih godina 20. stoljeća već bila obnovljena (sl. 5 i 6).

STALNI POSTAV

Oblikovanje stalnoga muzejskog postava kao složenoga komunikacijskog oblika drugi je stručni izazov s obzirom na to da se prvi stalni postav Hrvatskoga povijesnog muzeja konceptijski promišlja na dvjema lokacijama. Postav se nastoji ostvariti s pomoću dva sadržajem i načinom prezentacije različita muzeografska prikaza tako da se međusobno dopunjuju, uvažavajući pritom arhitektonske i kulturno-povijesne značajke samih zgrada.

Barokna palača Vojković-Oršić-Kulmer-Rauch planira se ambijentalno rastvoriti muzejskim zbirkama, konceptijski slijedeći prostorna i funkcionalna svojstva plemićke stambene arhitekture, dok će se u palači Hidrometeorološkog zavoda prikazati stalni postav hrvatske povijesti od ranoga srednjeg vijeka do danas, s osvrtom na prijašnja razdoblja u cilju prikaza kontinuiteta života na hrvatskome povijesnom prostoru. Konceptijski

postav hrvatske povijesti počiva na spoju kronološkoga i tematskog pristupa prezentaciji, primjenjujući dostignuća suvremene historiografije i muzeografije tako da postav bude stručan, poučan, moderan i zanimljiv. Svjesni da postav ne može biti „sveznajući“ i „svepokazujući“, nastojat ćemo posjetitelju ponuditi odgovore na pitanje *zbog čega je Hrvatska danas takva kakva jest*. Nastojat ćemo analitički i interpretacijski predstaviti važne pojavnosti i procese u hrvatskoj povijesti i kulturi koji su doprinijeli integraciji i stvaranju suvremene hrvatske nacije. Iako politička povijest čini okosnicu postava, ona nije jedini pogled u prošlost. Uključivanjem tema iz gospodarske, društvene, kulturne i svakodnevne povijesti težimo posjetitelju prenijeti opću sliku hrvatske povijesti i kulture, položaja Hrvatske u europskoj i regionalnoj povijesti te njezina civilizacijskog doprinosa. To je glavni cilj i poruka budućega stalnog postava.

Također smo svjesni postojanja brojnih kontroverzija i traumatičnih mjesta u hrvatskoj povijesti, koje ne namjeravamo izbjegavati, već ih predstaviti činjenično i u povijesnom kontekstu. O njima aktualno progovara izjava nekadašnjeg ravnatelja Povijesnog muzeja Hrvatske Fedora Močanina zabilježena u *Zapisniku sjednice Savjeta Povijesnog muzeja Hrvatske* iz 1964. godine: „Naš primarni zadatak nije da rješavamo pitanje hrvatske historiografije, nego da prezentiramo ono što se zna.“¹⁰

Značajka je nacionalnog muzeja povijesnog tipa raznorodnom građom prikazati povijest zemlje i naroda koji žive u njoj. U takvome muzeju strukturu povijesne izložbe čine teme kojima su podređeni izabrani predmeti. Muzejski predmeti odabiru se po kriteriju koji predmeti

mogu najbolje prikazati zadanu temu, pri čemu njihova umjetnička vrijednost nije presudna. Izabrani predmeti u prvom redu trebaju zadovoljavati kriterije originalnosti i dokumentarnosti te atraktivnosti za posjetitelje.

U prvoj se fazi rada, izradi sinopsisa, dakle promišljaju poruke stalnog postava, utvrđuju se teme i oblikuju sadržaji pojedinih tematskih cjelina koje se razmještaju u zadani prostor, te se ujedno promišlja i orijentacija razgledavanja postava u prostoru.

U izradu popisa predmeta, budućih izložaka stalnog postava, uključeni su svi kustosi Muzeja. Njima je kao stručnjacima u područjima temeljnih znanstvenih disciplina referentnih za povijesni muzej omogućen odabir predmeta i izvan okvira zbirki o kojima se brinu, kao i pružena prilika da promišljaju o izvedbenim načinima prezentacije pojedinih povijesnih izvora u odnosu na važnost sadržaja o kojima svjedoče i poruka koje prenose.

Konačni odabir predmeta kao izložaka i određivanje njihova preciznog konteksta odvijat će se u fazi izrade scenarija. Namjera nam je posjetitelja uplesti u priču s pomoću „biografije“, odnosno „društvenog života“ odabranoga muzejskog predmeta, što će od kustosa tražiti kontekstualizaciju predmeta u objašnjenju i poimanju određene teme ili događaja. Za oblikovanje i interpretaciju pojedinih izložbenih cjelina i tema bili bi zaduženi kustoski timovi. Važnu ulogu u ovoj fazi rada na stalnom postavu imat će dizajner izložbe, odnosno likovni postavljatelj. Zato je posebno važno jasno artikulirati poruke koje se postavom žele proslijediti publici. Mišljenje budućih posjetitelja iznimno nam je važno, kao i poznavanje potencijalnih posjetitelja Muzeja, jer oni su

važan čimbenik i pokazatelj njegove uspješnosti. Muzejski postav ne bi smio biti sebi svrha, već mora odgovarati interesima i potrebama svoje buduće publike. Zato je provođenje istraživanja publike neizostavan dio muzejskog planiranja pri oblikovanju stalnog postava. Muzej u tome ima iskustva i vrlo dugu tradiciju. Među prvima je u Hrvatskoj provodio istraživanja svoje publike i muzejskog posjeta, još od 1968. godine, a redovito ih provodi od 2001. godine.

Na temelju provedenih evaluacija povremenih izložbi Muzeja anketnom metodom prikupljeni su vrijedni podatci i dobivena saznanja o demografskim značajkama posjetitelja (dobi, spolu, obrazovanju), vrsti posjeta te interesima i mišljenju posjetitelja o razgledanim izložbama. Ti nam podatci potvrđuju da većinu posjetitelja Muzeja čine učenici i studenti, uz znatan porast turista, a posjet je najčešće ostvaren u školskoj grupi. Anketirani posjetitelji vrlo su zadovoljni posjetom i dobivenim novim spoznajama na izložbama, a kao pozitivne strane posjeta navode prateće pedagoške programe i interaktivan pristup prezentacije. Tema izložbe, sâm postav i izložci podjednako su im zanimljivi. Kao opću zamjerku navode nedostatak stalnog postava, a pojedine primjedbe odnose se na nečitljivost legendi, nedovoljnu osvjetljenost prostora i nedostatak odmorišta. Očekivanja su u najvećoj mjeri usmjerena na ostvarenje stalnog postava, a ponajviše su iskazana zanimanja za teme iz 20. stoljeća. Uz primjenu ovih saznanja Muzej se priprema provesti i ciljano osmišljenu mrežnu anketu kako bi što kvalitetnije pripremio svoj prvi stalni postav.

U tome složenom interdisciplinskom procesu nastajanja stalnoga muzejskog

postava sudjeluju dakle stručnjaci raznih profila – kustosi, povjesničari, konzervatori, pedagozi, dizajneri, muzeolozi i ostali. Svrha je interdisciplinskog rada izoštravanje kriterija u određivanju osnovnih tematskih cjelina, kao i u odabiru predmeta za uravnoteženu prezentaciju stalnog postava u cjelini, uvažavajući pritom potrebe i interese posjetitelja.

Kada bude ostvaren, stalni postav Hrvatskoga povijesnog muzeja bit će referentno mjesto za upoznavanje s hrvatskom prošlošću kao i za brojna pitanja i problematiku povezanu s hrvatskom poviješću. Kod posjetitelja trebao bi poticati promišljanja o prošlosti vlastitog naroda i utjecati na podizanje razine opće obrazovanosti. Stoga na ostvarenje stalnog postava gledamo kao na društvenu dobrobit i višestruku korist.

BILJEŠKE

¹ Hrvatski sabor, „Zakon o muzejima“, 29. lipnja 2018., *Narodne novine* 61/2018; Ministarstvo kulture Republike Hrvatske, „Pravilnik o stručnim i tehničkim standardima za određivanje vrste muzeja, za njihov rad, te za smještaj muzejske građe i muzejske dokumentacije“, 10. ožujka 2006., *Narodne novine* 30/2006.

² Ivo Maroević, *Uvod u muzeologiju* (Zagreb: Zavod za informacijske studije, 1993), 223.

³ Isto, 232.

⁴ Matea Brstilo Rešetar, Andreja Smetko i Ivica Neveščanin, „Muzeološka koncepcija – vizija novog prostornog rješenja“, Hrvatski povijesni muzej, Zagreb, 2021.

⁵ Uprava za arhive, knjižnice i muzeje Ministarstva kulture i medija Republike Hrvatske, *Mišljenje Hrvatskog muzejskog vijeća*, 4. listopada 2021., klasa 612-05/21-01/0094, ur. br. 532-06-01-02/1-21-02 (Arhiv HPM-a, ur. br. 7-25-1/21). Autori muzeološkog programa Hrvatskoga povijesnog muzeja za novo prostorno rješenje su Matea Brstilo Rešetar, viša kustosica, Ivica Neveščanin, viši kus-

tos, i Andreja Smetko, viša kustosica Hrvatskoga povijesnog muzeja. Recenzenti: dr. sc. Martin Previšić, docent, Odsjek za povijest Filozofskog fakulteta Sveučilišta u Zagrebu; dr. phil. i dr. h. c. Ludwig Steindorff, profesor za povijest istočne i jugoistočne Europe, Povijesni seminar Sveučilišta *Christian Albrecht* u Kielu (Njemačka); dr. sc. Darko Babić, docent, Odsjek za informacijske i komunikacijske znanosti Filozofskog fakulteta Sveučilišta u Zagrebu; dr. sc. Marina Bregovac Pisk, muzejska savjetnica Hrvatskoga povijesnog muzeja u mirovini.

⁶ S obzirom na blokirano ulaganje u prenamjenu Tvornice duhana Zagreb za potrebe Hrvatskoga povijesnog muzeja, osnivaču se nakon potresa predložio ostanak u palači Vojković-Oršić-Kulmer-Rauch uz dobivanje palače Hidrometeorološkog zavoda (Grič 3) kao dodatnog prostora za ostvarenje stalnog postava, iz koje se zbog teških oštećenja Državni hidrometeorološki zavod preselio na novu lokaciju. Ujedno je istaknuta nužna potreba za vanjskom čuvaonicom. Uz suglasnost Vlade Republike Hrvatske, sporazumom sklopljenim između Ministarstva prostornoga uređenja, graditeljstva i državne imovine, Državnoga hidrometeorološkog zavoda te Ministarstva kulture i medija 1. prosinca 2020. godine Muzeju je osigurana palača Hidrometeorološkog zavoda („Sporazum o prijenosu prava upravljanja nekretninom broj: 685-03/2020“, 1. prosinca 2020., klasa 940-06/18-10/1198, ur. br. 531-536-03-01-02/01-20-10.; Arhiv HPM-a, ur. br. 13-4/21). Više u: Matea Brstilo Rešetar, „Hrvatski povijesni muzej – potresna (ne)prilika za novi početak“, *Muzeologija* 58 (2021): 99–106.

⁷ „Ugovor o dodjeli bespovratnih financijskih sredstava za operacije koje se financiraju iz Fonda Solidarnosti EU, Broj: 74-0077-21 – Izrada projektne dokumentacije i provedba mjera zaštite Palače Vojković-Oršić-Kulmer-Rauch (zgrada Hrvatskog povijesnog muzeja), Matoševa 9, Zagreb“, 21. svibnja 2021., klasa 612-08/21-39/0138, ur. br. 532-05-03-21-02 (Arhiv HPM-a, ur. br. 7-18-4/21); „Ugovor o dodjeli bespovratnih financijskih sredstava za operacije koje se financiraju iz Fonda Solidarnosti EU, Broj: 74-0088-21 – Izrada projektne dokumentacije i provedba mjera zaštite Palače Hidrometeorološkog zavoda, Grič 3, Zagreb“, 21. svibnja 2021., klasa 612-08/21-39/0137, ur. br. 532-05-03-21-02 (Arhiv HPM-a, ur. br. 7-17-4/21).

⁸ Jelena Borošak-Marijanović, Ela Jurdana i Nataša Mataušić, „Konceptija stalnog postava“, Hrvatski povijesni muzej, Zagreb, 2012.

⁹ Gail Dexter Lord i Barry Lord, *The Manual of Museum Planning*, 2nd edition (Walnut Creek, CA: AltaMira Press, 2003), 283–288.

¹⁰ „Zapisnik sjednice Savjeta Povijesnog muzeja Hrvatske“, 10. veljače 1964., Arhiv HPM-a.

LITERATURA

Borošak-Marijanović, Jelena, Ela Jurdana i Nataša Mataušić. „Konceptija stalnog postava“. Hrvatski povijesni muzej, Zagreb, 2012.

Brstilo Rešetar, Matea. „Hrvatski povijesni muzej – potresna (ne)prilika za novi početak“. *Muzeologija* 58 (2021): 99–106.

Brstilo Rešetar, Matea, Andreja Smetko i Ivica Neveščanin. „Muzeološka koncepcija – vizija novog prostornog rješenja“. Hrvatski povijesni muzej, Zagreb, 2021.

Dexter Lord, Gail i Barry Lord. *The Manual of Museum Planning*. 2nd edition. Walnut Creek, CA: AltaMira Press, 2003.

Hrvatski sabor. „Zakon o muzejima“, 29. lipnja 2018. *Narodne novine* 61/2018.

Maroević, Ivo. *Uvod u muzeologiju*. Zavod za informacijske studije, Zagreb, 1993.

Ministarstvo kulture Republike Hrvatske. „Pravilnik o stručnim i tehničkim standardima za određivanje vrste muzeja, za njihov rad, te za smještaj muzejske građe i muzejske dokumentacije“, 10. ožujka 2006. *Narodne novine* 30/2006.

CROATIAN HISTORY MUSEUM – FROM A NEW SPATIAL SOLUTION TO THE FINAL REALISATION OF THE PERMANENT EXHIBITION

After the Zagreb earthquake in 2020, the Croatian History Museum finally got the chance to realise its first permanent exhibition. The museological program and preliminary concept derive from a new spatial solution according to which the Museum remains in the baroque palace Vojković-Oršić-Kulmer-Rauch, where it has been operating since 1959, but also expands to a new building, the nearby palace of the Hydrometeorological Institute. The preparatory work leading to the implementation project of the design of the new permanent exhibition takes place in specific circumstances – in parallel with the limited constructive renovation of both palaces as a basis for further, complete renovation of the Museum. The second challenge is the fact that the conceptually new set-up is being considered in two locations. The Vojković-Oršić-Kulmer-Rauch Palace is planned to be filled with museum collections, conceptually following the spatial and functional characteristics of noble residential architecture, while in the Palace of the Hydrometeorological Institute, a permanent display of Croatian history from the early Middle Ages to the present day will be presented in chronological and thematic units. Earlier periods. Aware that the exhibition cannot be “all-knowing“ and “all-showing“, we will try to offer visitors answers to the question – why is Croatia the way it is today.